

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Rana kommune

Arkivsak:	26/444
Møtedato/tid:	15.10.2026 kl. 08:30
Møtested:	Hjemmetjenesten og kommunestyresalen i rådhuset

Virksomhetsbesøk i hjemmetjenesten, adr. Mellomvika 5, kl. 08.30-09.30.
Resten av møtet avvikles i rådhuset fra kl. 10.00

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Forfall og spørsmål om habilitet meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Torbjørn Berglann på telefon 400 67 058, eller e-post: torbjorn.berglann@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 09.10.2026

Martin Bråteng (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Berglann
rådgiver for kontrollutvalget
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør, Revisjon Midt-Norge

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
49/26	Virksomhetsbesøk i hjemmetjenesten
50/26	Henvendelse om vannkvalitet, saksbehandling og dokumenthåndtering
51/26	Innspill til kontrollarbeidet
52/26	Referatsaker/folkevalgtopplæring
53/26	Godkjenning av møteprotokoll

Virksomhetsbesøk i hjemmetjenesten

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

15.10.2026

Saknr

49/26

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/402 - 24

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen om hjemmetjenesten til orientering.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget fører kontroll med hele kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret. For at utvalgsmedlemmene skal få kunnskap om kommunens drift, kan kontrollutvalget besøke virksomheter i ulike deler av kommunen. Slike besøk er ikke en del av kontrollvirksomheten.

Kontrollutvalget har tidligere besluttet å besøke hjemmetjenesten. Administrasjonen har lagt til rette for besøket ved å stille disse fagpersonene til disposisjon for besøket:

- fagsjef, hjemmebaserte tjenester og rehabilitering
- seksjonledere for hjemmebaserte tjenester, seksjon 1 og 2
- avdelingsleder, tildelingskontoret
- avdelingsleder, innsatsteam og Trygt hjem
- konstituert avdelingsleder for natttjenesten
- tillitsvalgte og verneombud

Det er satt av en time til orienteringen.

Vurdering

Formålet med besøket er at kontrollutvalget skal få informasjon om en viktig del av kommunens tjenester. Kontrollutvalget kan ta informasjonen til orientering.

Henvendelse om vannkvalitet, saksbehandling og dokumenthåndtering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

15.10.2026

Saknr

50/26

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 26/380 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar henvendelsen til orientering.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått en henvendelse med påstander om at kommunen ikke leverer tilfredsstillende vannkvalitet, at saksbehandlingen ikke følger forvaltningslovens regler og at kommunen ikke gir innsyn i resultater fra målinger av vannkvaliteten. Henvendelsen kommer fra en folkevalgt, som har blitt kontaktet av en innbygger. Den folkevalgte spør om saken bør undersøkes av kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets sekretariat fikk en henvendelse fra en innbygger tidligere i år, som inneholder mange av de samme påstandene som den folkevalgte har stilt spørsmål ved. Kontrollutvalget foretok seg ikke noe med henvendelsen, dette etter anbefaling fra sekretariatet, se sak 19/26, 19.04.2026. De to henvendelsene framstår som svært like, sekretariatet legger til grunn at begge gjelder de samme forholdene. Henvendelsene har utspring i en sak fra 2021, da kommunen påla beboerne i et område å separere overvann og avløpsvann fra boligene sine. Ifølge kommunens opplysninger, var det dårlig vannkvalitet i området på grunn av at vannrørene var gamle. Når kommunen først skulle grave, benyttet man anledningen til å separere avløpsvannet.

Henvendelse høsten 2026

I den nyeste henvendelsen viser den folkevalgte til at han har mottatt et omfattende materiale fra innbyggeren. Sekretariatet har fått oversendt noe av materialet tidligere, da innbyggeren selv tok kontakt med kontrollutvalget. Dialogen mellom kommunen og innbyggeren har angivelig resultert i en svært omfattende korrespondanse. Den folkevalgte tar ikke stilling til påstandene, men ber kontrollutvalget om å vurdere om henvendelsen kan være aktuell for en forvaltningsrevisjon eller annen oppfølging. Den folkevalgte ber om at kontrollutvalget ikke begrenser seg til å undersøke vannkvaliteten, men også ser på "kommunens saksbehandling, dokumenthåndtering, innsynspraksis, faglige vurderinger, likebehandling og kommunikasjon med berørte innbyggere og andre offentlige instanser." Den folkevalgte spør også om saken viser svikt i kommunens systemer i lignende saker.

Henvendelse vinter/vår 2026

For å forklare bakgrunnen for forslaget til vedtak, er det nødvendig å gå noe nærmere inn på den første henvendelsen. Den kommer fra en av de berørte innbyggerne, som ble pålagt å separere avløpsvannet. I henvendelsen klager innbyggeren på "saksbehandling, manglende dokumentstyring og feilaktig informasjon". Den feilaktige informasjonen skal være gitt av en navngitt kommunal leder til helsevesenet.

Innbyggeren oppgir at kommunen separerte "vannledningsnett", og viser til at forurensingsloven §22 gjelder avløpsnett. Innbyggeren oppgir også at kommunen har brutt utrednings- og informasjonsplikten ved at den mangler dokumentasjon på målinger av vannkvaliteten. Innbyggeren hevder videre at kommunen har gitt feilaktige opplysninger om vannkvaliteten til helsevesenet. Innsenderen hevder også at kommunen ikke opptrer sannferdig. Innsenderen viser dessuten til at kommunen har brukt feil lovhjemmel når den

bruker forurensningsloven, all den tid det er dårlig drikkevannskvalitet som er årsaken til problemene. Innbyggeren ber derfor om at kontrollutvalget undersøker:

1. Hvorfor ble det iverksatt "akutte tiltak" i vedkommendes gate, dersom det ikke forelå målinger som tilsa at det var nødvendig.
2. Hvorfor den kommunale lederen har sagt at man ikke har målt jernverdier i drikkevannet når "faktiske forhold i gata tilsier det motsatte".
3. Om kommunen har fulgt sine arkivrutiner, eller om kommunen bevisst har unndratt dokumentasjon i saken fra offentligheten.

Det går fram av dokumentasjonen at innbyggeren har henvendt seg til Sivilombudet på grunn av manglende svar fra kommunen. Sivilombudet har, etter telefonkontakt med kommunen, gitt innbyggeren medhold i at brevene må besvares.

Brev til beboerne fra kommunen

Sekretariatet har bedt kommunen om innsyn i et brev, som vi fikk tilsendt et utdrag fra i den første henvendelsen. I brevet, som er en forklaring på forhåndsvarselet om pålegg om separering av avløpsvannet, beskriver kommunen bakgrunnen for at de vil pålegge beboerne separering av avløpsvannet. Årsaken er forhøyede jernverdier i drikkevannet på grunn av gamle rør. Kommunen mener at det er nødvendig å bytte ut vannledningene og vil benytte anledningen når gata er gravd opp til å separere avløpsvannet. De skriver også at:

- forurensningsloven § 22 gir dem rett til å pålegge innbyggerne å separere avløpsvannet,
- kostnadene må bæres av innbyggerne,
- innbyggeren kan klage på vedtaket til Statsforvalteren, når det er fattet,
- forhåndsvarsel om pålegg om separering av avløpsvannet er gitt med tre ukers varsel, i henhold til kravene i lovverket.

Kommunen skriver også hvilke alternativer innbyggerne har, som fristutsettelse og klage til Statsforvalteren. Innbyggerne får også opplyst at kommunen vil forhandle fram en avtale om arbeidet med en entreprenør. Beboerne i området kan benytte seg av avtalen, eller velge egen entreprenør.

Sekretariatets vurdering

Den nye henvendelsen bør vurderes i lys av den første, i og med at de gjelder samme forhold. Etter sekretariatets vurdering, så gjelder henvendelsene en enkeltsak. Enkeltsaker kan i noen tilfeller indikere systemsvikt. Her framstår det som kommunen har fatte sine vedtak etter faglige vurderinger om behovet for å bytte vannrørene. Sekretariatet tar ikke stilling til om vurderingene er korrekte. Vi kan likevel slå fast at kommunen har rett til å pålegge separering av avløpsvann etter forurensningsloven § 22, hvis det er nødvendig. Innbyggere som er uenige i et pålegg om separering kan klage på vedtaket. Det er ukjent for sekretariatet om innsenderen har brukt klageretten.

Ut fra den første henvendelsen, så framstår det ikke som innbyggeren er talsperson for flere enn seg selv. Det kan støtte vurderingen om at saken ikke gjelder en systemsvikt, men et enkelttilfelle. Påstanden om at den kommunale lederen har snakket usant er en del av enkeltsaken. Kontrollutvalget bør ikke undersøke dette.

Når det gjelder kommunens arkivrutiner og påstanden om at kommunen har unndratt informasjon, så har Sivilombudet gitt medhold i at innbyggeren skulle fått svar fra kommunen. Hvorvidt dette indikerer en systemsvikt, må kanskje ses i lys av den omfattende korrespondansen mellom innbyggeren og kommunen, uten at det kan unnskylde kommunens manglende svar. Kontrollutvalget kan eventuelt diskutere om dette er en så vesentlig svikt at man vil be kommunedirektøren orientere. Sekretariatet anser dette som et forhold i enkeltsaken og anbefaler at kontrollutvalget heller ikke forfølger dette videre.

Samlet sett mener sekretariatet at henvendelsene ikke indikerer at dette er en systemsvikt. Henvendelsene omhandler en kompleks enkeltsak, som kontrollutvalget ikke bør bruke

ressurser på. Sekretariatet anbefaler på denne bakgrunnen at at kontrollutvalget tar henvendelsen til orientering.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

15.10.2026

Saknr

51/26

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

TI-&17

Arkivsaknr 26/444 - 4

Forslag til vedtak

Saken fremmes uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Saken fremmes for at kontrollutvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill om forhold medlemmene ønsker å få utredet til et framtidig kontrollutvalgsmøte. For eksempel:

- Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte.
- Ønske om orientering fra kommunedirektøren eller sekretariatet.
- Deltagelse på kurs/konferanse.
- Endring av møtedato e.l.

Kontrollutvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de ønsker å ta opp noe under saken i starten av møtet.

Referatsaker/folkevalgtopplæring

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

15.10.2026

Saknr

52/26

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

TI-&17

Arkivsaknr 26/444 - 3

Forslag til

Saken tas til orientering.

Vedlegg

Kommuneal Rapport - Ikke noe krav om at folkevalgte som fotograferes må samtykke

Program - egenkontrollens dag 4. november

Saksopplysninger

Disse sakene blir lagt fram:

- Kommunal Rapport: Ikke krav om at folkevalgte som fotograferes må samtykke
- Program, egenkontrollens dag

Finnes ikke noe generelt krav om at den som fotograferes må samtykke

Kommunal rapport 03.09.2026 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan hvem som helst filme fra et folkemøte og bruke materialet i en dokumentarfilm?

SPØRSMÅL: Som kommuneadministrasjon kan vi delta på og holde åpne møter om aktuell tematikk som f.eks. vindkraft, utbygginger, skolenedleggelse osv. Vi er vant med at media er til stede, og at disse jobber etter Vær varsom-plakaten med tanke på hva som refereres, sitatsjekk med de aktuelle osv. Noen ganger er møtet strømmet direkte – og da er man kjent med det når møtet starter – og lytterne/seerne får presentert møtet og debatten i en helhet, ikke utsagn og bruddstykker satt sammen i ettertid.

Jeg har nå opplevd en situasjon hvor et folkemøte ble filmet av en som ikke presenterte seg innledningsvis, men som ved møtets slutt ble bedt om å redegjøre for hva/hvorfor han filmet. Han svarte at han var filmskaper og laget en dokumentar om temaet, og ettersom det var et åpent møte, kunne han da filme og bruke innholdet som han ville i denne dokumentaren – altså også slik at de menneskene som ytret seg i møtet, kunne bli brukt i filmen uten å få noe sitatsjekk eller varsel av noe slag.

Er det noe regelverk som rammer inn en slik bruk av filmmateriale i et åpent møte? Eller kan det brukes fritt av en filmskaper i ettertid?

SVAR: Dette spørsmålet åpner flere dører inn til ulike typer rettslige problemstillinger, i første rekke forholdet mellom personvern og rett til å gi allmennheten innsyn i politiske prosesser og politisk debatt. Jeg forstår det slik at dette var et åpent folkemøte, og ikke en del av den kommunale saksbehandlingen, og det fremgår ikke at kommunen sto som arrangør.

Kommunelovens regler om at møter som inngår som en del av folkevalgtes saksbehandling skal være åpne, gjelder i så fall ikke, og dermed heller ikke bestemmelsen i [kommuneloven § 11-6](#) om at det skal gis «tillatelse til å gjøre opptak av eller overføre lyd eller bilde fra åpne møter». (Se om dette Bernt, Overå, Hopsnes, Myklebust og Schütz, Kommunalrett s. 386-388.)

Men utgangspunktet er uansett at fotografering, og herunder også videoopptak, er lovlig i offentlig rom, så lenge det ikke er hensynsløst, krenkende eller inngrep i privatlivet. Vi har ikke noe generelt krav om at den som fotograferes må samtykke til dette. Det betyr at det ikke vil være adgang til å forby eller begrense dette på et offentlig møte. Spørsmålet blir da hvilken bruk den som har tatt bilde eller opptak av enkeltpersoner, kan gjøre av dette.

Vi må da ta utgangspunkt i den generelle bestemmelsen i [åndsverkloven § 104](#), som fastslår at det er forbudt å gjengi eller vise offentlig fotografi «som avbilder en person» uten dennes samtykke, med de unntakene som er nevnt i denne bestemmelsen. Blant disse er situasjoner der «avbildningen har aktuell og allmenn interesse» eller «bildet gjengir forsamlinger, folketog i friluft eller forhold eller hendelser som har allmenn interesse». Jeg vil anta at begge disse vilkårene vil være oppfylt i vår sammenheng.

Det som da gjenstår, er om bestemmelser om personvern kan sette særlig grenser for adgangen til å lagre eller videreformidle slike bilder og opptak.

Lovens regel er her at personopplysningsloven, og gjennom den EUs personopplysningsdirektiv, gjelder også (§ 2 første avsnitt) «ved ikke-automatisert behandling av personopplysninger som inngår i eller skal inngå i et register», men likevel ikke (§ 3 første avsnitt) «ved behandling av personopplysninger for journalistiske formål eller med henblikk på akademiske, kunstneriske eller litterære ytringer». Jeg vil anta at slik innsamling og bruk av personfoto og video som det her er tale om, normalt vil ligge innenfor denne unntaksregelen, og dermed kan publiseres. Straffe- eller erstatningsmessig ansvar vil da bare være aktuelt på grunn kommentarer til eller misvisende redigering av foto eller opptak.

Så vidt jeg kan se, vil dermed svaret på spørsmålet her måtte bli at opptak og bilder fra et slikt møte som alminnelig regel kan brukes fritt av en filmskaper i ettertid.

Program

09.00-10.00 Registrering, mat og mingling

Kommuner i krise og konflikt

10.00-10.45 Kommunenes plass i en urolig verden
Harald Stanghelle

Pause

11.15-12.00 Fra frontlinjen til kommunehuset: lærdommen fra Ukraina
Elita Cakule, KS

Pause

Eierstyring

12.15-13.00 Hva er de vanligste problemene i kommunenes eierstyring?
Ved Sunniva Tusvik Sæter, Revisjon Midt-Norge

Hvorfor er kommunens selskaper så vanskelige å styre?
Ved Unn-Elisabeth Tronstad Kristiansen, Inderøy kommune

Lunsj

14.00-15.45 Hvilken rolle har kommuneadministrasjonen i eierstyringen?
Bjørn Kalmar Aasland, Verdal kommune

Hvordan kan kontrollutvalget sikre forsvarlig kontroll av selskapene?
Dag Henrik Sandbakken, Tynset kontrollutvalg

Kommuneansatte i styret – problemer med eierstyringen?
Torbjørn Brandt, Konsek Trøndelag

Praktisk informasjon

Dato: 4. november 2026

Sted: Scandic Hell Hotell v/Værnes flyplass/ digital deltakelse

Pris: Kr 2 000, bindende påmelding fra 4. oktober

Adkomst: Hotellet ligger 10 minutters gange fra Værnes flyplass.

Buss 70 fra Trondheim stopper rett utenfor hotellet.

Gode parkeringsmuligheter utenfor hotellet og på Værnes flyplass

Vi tar forbehold om endringer i programmet

Innledere

Sunniva Tusvik Sæter, forvaltningsrevisor, Revisjon Midt-Norge. Hun har gjennomført en rekke eierskapskontroller og forvaltningsrevisjoner i kommunalt eide selskaper i Revisjon Midt-Norges eierkommuner.

Unn-Elisabeth Tronstad Kristiansen, ordfører, Inderøy kommune. Hun har mastergrad både i spesialpedagogikk og i offentlig administrasjon og ledelse. Før hun ble heltidspolitiker arbeidet hun som sektorleder for forebygging i Steinkjer kommune.

Bjørn Kalmar Aasland, kommunedirektør, Verdal kommune. Aasland har vært kommunedirektør siden 2021. Før den tid har han blant annet ledererfaring fra offentlig eide selskaper, som Steinkjerbygg AS og REKO AS.

Dag Henrik Sandbakken, varamedlem i Tynset kontrollutvalg. Han har tidligere vært ordfører i Tynset kommune, statssekretær under tre statsråder og avsluttet yrkeskarrieren som fagsjef for KS' folkevalgtpogram.

Torbjørn Brandt er jurist og seniorrådgiver i Konsek. Han har vært ansatt her siden 2014 og har vært rådgiver for mange av kontrollutvalgene. Han har bred erfaring med offentligrettslige spørsmål.

Harald Stanghelle er forfatter og journalist. Han har en lang karriere i norsk presse, bl.a. som sjefredaktør i Dagbladet og politisk redaktør i Aftenposten. Han har i mange år vært en profilert debattant og meningsbærer om politikk og samfunnsspørsmål.

Elita Cakule, fagsjef for internasjonale prosjekter, KS. Bakgrunn fra journalistikk, internasjonalt arbeid og kommunesamarbeid. Lang erfaring med prosjektarbeid for å styrke lokaldemokrati, godt styresett og institusjonell kapasitet gjennom internasjonale partnerskap. Også erfaring fra prosjekter i EU-land og Ukraina

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

15.10.2026

Saknr

53/26

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

TI-&17

Arkivsaknr 26/444 - 2

Forslag til vedtak

Møteprotokollen godkjennes.

Saksopplysninger

Møteprotokollen blir gjennomgått og godkjent i møtet.